



**PROTOKÓŁ Z PRZEBIEGU XXII POSIEDZENIA  
REGIONALNEJ SIECI TEMATYCZNEJ  
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO (RST WD)  
9 sierpnia 2013 r.**

Sala konferencyjna 510  
ul. Dobrzyńska 21/24  
Wrocław

W posiedzeniu uczestniczyło **15 osób**:

- 1) Przewodniczący, członkowie Regionalnej Sieci Tematycznej oraz stali zastępcy (**9 osób**):
  - **7 członków RST**, w tym 6 z prawem do głosowania,
  - **2 stałych zastępców RST**, w tym 1 z prawem do głosowania,
- 2) 1 ekspert,
- 3) 1 przedstawiciel Instytucji Pośredniczącej (Wydział Zarządzania PO KL UMWD),
- 4) 1 przedstawiciel Instytucji Pośredniczącej II stopnia (DWUP)
- 5) 3 gości.

Lista osób, które wzięły udział w posiedzeniu stanowi załącznik nr 1 do niniejszego protokołu.

Obrady prowadził Przewodniczący RST WD **Pan Piotr Kłag**, przedstawiciel Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej, Instytucję Pośredniczącą – Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego reprezentowała **Pani Barbara Dziubak**, Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia) – Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy reprezentował **Pani Edyta Pańczyk**.

W obradach wzięł udział ekspert wydający opinię o produkcie finalnym projektu innowacyjnego pn. „Fundusz Pożyczkowo - Poręczeniowy jako narzędzie zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej” – **Pani Renata Kapłon**. Z ramienia Beneficjenta w posiedzeniu uczestniczyli: **Pani Mirosława Hamera** (Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych), **Pan Marcin Woźniak** (Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych), **Pan Łukasz Domagała** (Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych) oraz **Pani Katarzyna Wiatr** (Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej).

Ponadto na posiedzeniu obecna była **Pani Justyna Leśkiewicz** (Sekretariat RST WD) - przedstawicielka Wydziału Zarządzania PO KL UMWD.

#### **1. Powitanie uczestników.**

**Pan Piotr Kłag**, Przewodniczący RST, powitał przybyłych na posiedzenie, po czym przedstawił zaplanowany porządek obrad, który stanowi załącznik nr 2 do protokołu. Poinformował również zebranych o braku quorum niezbędnego do podjęcia uchwały w sprawie walidacji produktu finalnego oraz dodał, że w związku z powyższym głosowanie zostanie przeprowadzone w trybie obiegowym.

Następnie zaprosił przedstawicielkę Beneficjenta – Panią Mirosławę Hamerę do zaprezentowania produktu finalnego projektu innowacyjnego testującego pn. „Fundusz Pożyczkowo - Poręczeniowy jako narzędzie zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej”.





## 2. Przedstawienie produktu finalnego projektu innowacyjnego pn. „Fundusz Pożyczkowo - Poręczeniowy jako narzędzie zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej” opracowanego przez Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych

Pani Mirosława Hamera przedstawiła gości zaproszonych z ramienia Beneficjenta, tj. Pana Marcina Woźniaka – koordynatora projektu, Panią Katarzynę Wiatr reprezentującą Partnera w projekcie (Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej), Pana Łukasza Domagałę – koordynatora merytorycznego projektu, który jest też przewodniczącym Zarządu RCWiP-u, Pana Arkadiusza Czochera – członka Sieci, będącego jednocześnie przedstawicielem Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, natomiast w projekcie reprezentuje Forum Aktywności Lokalnej (jeden z autorów produktu), Panią Marię Lewandowską-Mikę, Członka Sieci, reprezentującą Dolnośląską Federację Organizacji Pozarządowych w projekcie. Pani Mirosława Hamera poinformowała zebranych, że na spotkaniu Beneficjent pragnie zaprezentować Sieci zarówno wynik testowania, produkty, które zostały wypracowane w ramach projektu innowacyjnego, jak i działania upowszechniające i mainstreamingowe, z podziałem na te już zrealizowane oraz planowane do realizacji do końca września 2013 r. (termin zakończenia projektu). Dodała też, że projekt innowacyjny realizowany jest w kompetencji ponadnarodowym – partner ponadnarodowy to włoska spółka BIC Ligura S.c.p.A, oferująca we Włoszech instrumenty zwrotne podmiotom ekonomii społecznej i z doświadczeń tego partnera Beneficjent korzystał w tworzeniu produktu finalnego. Pani Mirosława Hamera omówiła cel projektu oraz cele szczegółowe, grupy docelowe, omówiła przebieg działań testujących, w tym ryzyka, jakie wystąpiły podczas testowania produktu oraz zaprezentowała produkt finalny, na który składają się: instrukcja powołania Funduszu, zasady udzielania pożyczek dla podmiotów ekonomii społecznej, zasady udzielania poręczeń dla osób fizycznych zakładających bądź przystępujących do spółdzielni socjalnej, instrukcja postępowania w przypadku problemów ze ściągalskością pożyczek i odzyskiwaniem zrealizowanych poręczeń oraz zasady udzielania edukacyjnego wsparcia okołofunduszowego dla podmiotów ekonomii społecznej. Pani Mirosława Hamera przedstawiła także działania upowszechniające i włączające do głównego nurtu polityki. (Prezentacja Beneficjenta stanowi załącznik nr 3 do protokołu).

W trakcie omawiania prezentacji włączali się poszczególni partnerzy projektu, uzupełniając treści prezentowane przez Panią Mirosławę Hamerę. Pan Łukasz Domagała (Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych) dodał, że Beneficjent skupił się głównie na testowaniu procedur. Z diagnozy Beneficjenta wynikało, że system bankowy ma wystarczającą ilość kapitału, potrafi udzielać różnym podmiotom pożyczek, jednak są one niedostępne. Beneficjent próbował więc wyjaśnić przyczynę ich niedostępności. Okazało się, że te podmioty są specyficzne, albo nie mają własnego majątku albo „specyficznie działają na poszczególnych projektach”, które się kończą lub zaczynają, więc mogą wystąpić problemy z płynnością finansową. Beneficjent próbował więc stworzyć takie procedury, które niwelowałyby ryzyko i jednocześnie dawałyby możliwość wsparcia finansowego poprzez udzielenie pożyczek.

Pani Mirosława Hamera poinformowała zebranych, że jednym z najbardziej innowacyjnych produktów składających się na produkt finalny wypracowany w ramach projektu innowacyjnego RCWiP to, obok udzielania pożyczek, edukacyjne wsparcie okołofunduszowe, skupione na sferze zarządzania finansami w podmiotach ekonomii społecznej. Wyjaśniła, że jest to, zgodnie z przeprowadzoną przez Beneficjenta diagnozą, jedna z barier, z którą borykają się podmioty ekonomii społecznej. Podmioty te mają problemy we współpracy z księgowością, z zarządzaniem płynnością finansową oraz z pozyskiwaniem środków. W założeniach Beneficjenta produktem tego





wsparcia jest plan działań usprawniających zarządzanie finansami. Powstały już trzy takie plany, a do końca września br. ma powstać jedenaście, czyli tyle, ile podmiotów, które skorzystały już z pożyczek. Dodała też, że omawiane wsparcie okołofunduszowe było bardzo dobrze ocenione przez ewaluatora zewnętrznego jak i podmioty, które korzystały z niego w ramach odbiorców i użytkowników. Natomiast w ocenie Beneficjenta to wsparcie pozwalało na terminowość spłaty pożyczek i monitoring tych podmiotów, stwierdzenie, czy borykają się z jakimiś problemami, czy też nie i ewentualnej interwencji oraz ustalaniu z podmiotem nowych terminów spłaty, poprawę w zarządzaniu finansami, prowadzeniu księgowości, dokonywaniu rozliczeń przez podmioty ekonomii społecznej. Wielokrotnie bowiem okazywało się, że sprawozdawczość finansowa prowadzona przez dany podmiot ekonomii społecznej nie była adekwatna do jego rodzaju. I dzięki takiemu wsparciu można było zmotywować podmiot do tego, że wprowadził różne usprawnienia i zmienił sposób prowadzenia swoich finansów.

**Pan Łukasz Domagała** stwierdził, że w pierwszej chwili odbiorcy wsparcia byli nastawieni bardzo niechętnie do proponowanego rozwiązania, jednak pozytywny efekt zastosowania w/w narzędzia zmienił ich nastawienie.

Dalej **Pani Mirosława Hamera** mówiła o kadrze projektu, ryzykach i problemach, jakie pojawiły się w trakcie realizacji projektu, m. in. było to początkowo niewielkie zainteresowanie podmiotów ekonomii społecznej oferowanymi pożyczkami, co w opinii Beneficjenta było wynikiem niskiej skuteczności kampanii w Internecie. Dopiero lokalne spotkania z podmiotami ekonomii społecznej spowodowały, że podmioty te zaczęły składać wnioski o pożyczki. Kolejny problem to niewystarczające środki w „portfelu” Funduszu. Często bowiem zdarzało się tak, że podmioty zgłaszały się z prośbą o pożyczkę na konkretną kwotę, która z racji braku funduszy w portfelu musiała być zmniejszana. W sytuacji, kiedy Beneficjent nie dysponował tak dużymi środkami bądź chciał posiadać tzw. „wolne środki”, żeby udzielić określonej liczby pożyczek, negocjował, jaka minimalna wartość środków jest potrzebnych danemu podmiotowi. Średnia wartość pożyczki to ponad 30 tys., najmniejsza 5 tys., a największa 45 tys., zaś największy wniosek o udzielenie pożyczki opiewał na kwotę 90 tys., czyli był bliski 50% kapitału początkowego Funduszu. Kolejny problem to ograniczenia prawne związane z osobami, które chciałyby uzyskać poręczenie dotacji ze środków pochodzących z EFS, a należy mieć na uwadze, że źródłem Funduszu też jest EFS. Pani Mirosława Hamera poinformowała członków Sieci, iż Beneficjent otrzymał za pośrednictwem DWUP interpretację wyjaśniającą, że środków z EFS nie można zabezpieczać środkami pochodzącymi z EFS. W opinii Beneficjenta proponowany produkt ma przyszłość i jest bardzo potrzebny. Osoby zakładające spółdzielnie socjalne czy też do nich przystępujące są osobami wykluczonymi społecznie bądź zagrożonymi wykluczeniem, w związku z czym mają ogromne problemy z uzyskaniem dotacji i poręczeń, czy to z projektów EFS, PUP, czy też PFRON. Beneficjent przewiduje, że takie poręczenie zostanie udzielone jeszcze do końca realizacji projektu, w ramach środków, którymi Fundusz został dokapitalizowany. Są to środki prywatne, nie pochodzą z EFS. Ryzyko i problem, jakie się pojawiły, to kwestia braku wkładu do Funduszu od jednostek samorządu terytorialnego i obawy do zaproponowanej formuły prawnej czyli spółdzielni osób prawnych.

Kolejny z ramienia partnera projektu głos zabrał **Pan Arkadiusz Czocher** (Forum Aktywności Lokalnej), który poinformował, iż odbyły się 22 spotkania na terenie Dolnego Śląska na różnych szczeblach i poziomach samorządów lokalnych i Beneficjent uzyskał pisemne deklaracje przystąpienia i wniesienia wkładu finansowego do Funduszu wg formuły, która miała gwarantować temu, kto wniósł wkład wspierania podmiotów ekonomii społecznej z jego terenu. Ta inicjatywa nie przyniosła jednak żadnego rezultatu. Pan Arkadiusz Czocher podał przykład gminy Głuszycy, starostwa





w Wołowie, czy Strzelinie. Stwierdził, że w starostwach tych jest potencjał finansowy i chęć, ale brakuje instrumentu prawnego, który w jakikolwiek sposób nakłoniłby samorządy do wykorzystania zasobów, które one same wygenerowały dawno temu do jakichś funduszy, a fundusze te obecnie pozostają niewykorzystane, nic się z nimi nie dzieje.

**Pani Mirosława Hamera** kontynuowała prezentację, informując, iż warto podkreślić, iż w raporcie ewaluacyjnym formę spółdzielni osób prawnych oceniono dosyć dobrze pod względem formy prawnej, uznano ją za ciekawszą formę od funduszu w ramach stowarzyszenia czy fundacji. Natomiast spółdzielnia osób prawnych nie jest typowym partnerstwem, tylko wymaga wyjścia instytucjonalnego podmiotów do nowej formuły prawnej, w związku z czym wiąże się z bardzo skomplikowanymi ustaleniami z tymi podmiotami. Wskazywano też, iż dobrze byłoby, aby taką spółdzielnię osób prawnych prowadziły i organizacje pozarządowe, i samorządy wspólnie, z przewagą np. organizacji pozarządowych, jako bardziej elastycznych do funduszy. Dodała też, iż otrzymany przez członków Sieci produkt finalny nie zawiera produktu związanego z instrukcją powołania funduszu w ramach spółdzielni osób prawnych. Produkt ten zgodnie z założeniem Beneficjenta ma być poprawiony, nie był też testowany i zostanie przedstawiony w materiałach informacyjnych jako możliwy do wykorzystania i wdrożenia przez inne podmioty. Dalej Pani Mirosława Hamera poinformowała zebranych, iż produkt finalny składa się z pięciu części i wymieniła je oraz krótko omówiła. Powiedziała też o dokonanych zmianach w produktach - różnice między wersją wstępną produktu, a wersją finalną, które uwzględniały część rekomendacji z raportu ewaluacyjnego, doświadczenia kadry funduszu oraz dyskusje na forum podczas spotkań partnerów. O produkcie dotyczącym *Instrukcji postępowania w przypadku problemów ze ściągalskością pożyczek i odzyskiwaniem zrealizowanych poręczeń* opowiedział Pan Arkadiusz Czocher. Przedstawiciel partnera stwierdził, że zgodnie z tym, co powiedziała wcześniej Pani Mirosława Hamera, Beneficjent nie musiał wprowadzać windykacji pożyczek i windykacji poręczeń, co było wynikiem m. in. skutecznego sposobu weryfikacji dokumentów i pracy komisji.

Następnie **Pani Mirosława Hamera** opowiedziała o okołofunduszowym wsparciu edukacyjnym oraz o pracach komisji udzielającej pożyczek. O rentowności Funduszu opowiedział **Pan Łukasz Domagała**, natomiast o działaniach upowszechniających i włączających **Pani Maria Lewandowska-Mika**.

Po zakończeniu wystąpienia przedstawicieli Beneficjenta **Pan Piotr Klag** podziękował za prezentację i przeszedł do kolejnego punktu obrad, oddając głos Pani Ekspert.

### 3. Wystąpienie Ekspertki dotyczące oceny produktu finalnego projektu innowacyjnego pn.

„Fundusz Pożyczkowo - Poręczeniowy jako narzędzie zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej” – **Pani Renata Kapłon**.

**Pani Renata Kapłon** przywitała się z zebranymi i oznajmiła, że miała przyjemność dokonać oceny produktu finalnego wypracowanego w ramach w/w projektu innowacyjnego i jej ocena jest pozytywna, a rekomendacja brzmi: **uznać produkt finalny za zwalidowany**. Pani Ekspert omawiając szczegóły swojej oceny, odniosła się w oparciu o przygotowaną przez siebie prezentację do roli ekonomii społecznej i podmiotów ekonomii społecznej, gdyż jak wskazała, ten sektor będzie wspierał wypracowany produkt, wskazała mocne i słabe strony wypracowanej Innowacji oraz wskazała rekomendacje istotne z punktu oceny produktu finalnego. Na zakończenie Pani Ekspert pogratulowała Beneficjentowi podjęcia się tak trudnego problemu do rozwiązania (Prezentacja Ekspertki stanowi załącznik nr 4 do protokołu).



Po zakończeniu wystąpienia Pani Renaty Kapłon Przewodniczący RST WD **Pan Piotr Klag** porosił jeszcze o przybliżenie szczegółów oceny dokonanej przez Panią Ekspert, tj. oceny w poszczególnych częściach składowych oceny oraz podanie ogólnej noty, zgodnie z zapisami arkusza oceny produktu projektu innowacyjnego testującego.

W odpowiedzi na prośbę Przewodniczącego, Pani Ekspert poinformowała, że jej ocena wynosi 4,30 w pięciopunktowej skali, co stanowi wysoką ocenę i wyjaśniła, że punkty zostały odjęte za niedociągnięcia dokumentacyjne, po czym wskazała te niedociągnięcia.

**Pan Piotr Klag** podziękował Pani Ekspert Renacie Kapłon za wyjaśnienia dotyczące oceny produktu finalnego i otworzył dyskusję.

#### **4. Dyskusja nad produktem finalnym projektu innowacyjnego pn. „Fundusz Pożyczkowo - Poręczeniowy jako narzędzie zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej”.**

Pierwszy głos w dyskusji zabrał **Pan Piotr Klag**, nawiązując do wskazanej przez Panią Mirosławę Hamerę oprocentowania, które wynosi 7,9%. Pytał, czy wskazane oprocentowanie jest stałe na całym etapie realizacji projektu, czy też zmienne, a jeśli zmienne, to od czego zależy, np. od stopy bankowej, NBP.

**Pani Mirosława Hamera** odpowiedziała, że zgodnie z założeniami i zapisami oprocentowanie to może być zmieniane, natomiast w ramach testu, z praktycznych powodów, nie zmieniano go. Zatem w 2012 r. oprocentowanie było o wiele bardziej atrakcyjne. Dodała też, że oprocentowanie jest tak skalkulowane, żeby przewyższało wartość, które obowiązywałoby w pożyczce stanowiącej pomoc publiczną, a więc jest skalkulowane tak, aby pożyczka nie stanowiła pomocy publicznej i aby uprościć sposób działania. Pojawiały się głosy pożyczkobiorców, że jest to wysokie oprocentowanie. Pani Mirosława Hamera dla porównania podała przykład funduszu TISE, czy polsko-amerykańskiego PAFPIO, gdzie oprocentowanie wynosi powyżej 10% (12-16%).

**Pani Barbara Dziubak** (Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego) odniosła się do terminu udzielania pożyczek, pytając, czy w tym przypadku chodzi o krótkoterminowe pożyczki.

**Pani Mirosława Hamera** odpowiedziała, że terminy pożyczek były różne, od 3 miesięcy do prawie 2 lat w przypadku pożyczki na założenia działalności gospodarczej. Dodała też, że część pożyczek będzie spłacana jeszcze do 2014 roku.

**Pani Barbara Dziubak** poprosiła o doprecyzowanie, czy pożyczki te mają stałe oprocentowanie.

**Pani Mirosława Hamera** potwierdziła. Wyjaśniła, że oprocentowanie zapisane jest w umowach, a na etapie testowania było stałe przez cały okres testu.

**Pani Barbara Dziubak** kontynuowała zadawanie pytań, odnosząc się tym razem do kwestii dotyczących regulacji prawnych. W opinii Pani Barbary Dziubak kwestie dotyczące m. in. pomocy publicznej, ochrony danych osobowych, przepisów podatkowych, np. rozliczenia z fiskusem, zostały bardzo wąsko opisane w dokumentach produktu finalnego. Pani Barbara Dziubak podkreśliła, że



warto byłoby uzmysłowić organizacjom, które podejmą się utworzenia funduszu pożyczkowo-poręczeniowego, szczególnie tym, które nie posiadają doświadczenia w prowadzeniu instrumentów finansowych, jakie przepisy prawne regulują tę sferę działalności, np. co zrobić, aby nie udzielić nielegalnie pomocy publicznej itd. Pani Barbara Dziubak zauważyła też, że mało jest w prezentacji informacji o zapewnieniu trwałości instytucji ekonomii społecznej, a to był właśnie temat innowacyjny: Fundusz jako narzędzie zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej i zapytała, czy Beneficjent ma już jakieś spostrzeżenia w powyższym zakresie i zechciałby je przedstawić. Kolejna kwestia, na którą zwróciła również uwagę Pani Ekspert, to wymiana doświadczeń z partnerem. Pani Barbara Dziubak stwierdziła, że w dokumentach produktu mało jest danych na ten temat, brak też informacji, czy korzystano z doświadczeń innych regionalnych dystrybutorów pożyczek i poręczeń, co prawda nie działają oni w sektorze PES, ale posiadają pewną praktykę na regionalnym rynku w powyższym zakresie. Następna sprawa, jaką podniosła Pani Barbara Dziubak, to przebieg współpracy Beneficjenta z TISE-m w ramach pilotażu BGK-u, a dokładnie na czym ta współpraca polega, czy Beneficjent skupił się tylko na „młodych” instytucjach ekonomii społecznej, gdyż te „najmłodsze” nie mogły z pilotażu BGK-u skorzystać. Następnie Pani Barbara Dziubak odniosła się do kwestii opiekunów finansowych. Przypomniała, że na etapie zatwierdzania Strategii zgłoszono uwagę, iż zatrudnienie 2 opiekunów finansowych w wymiarze po ¼ etatu do opieki nad 4 subregionalnymi dystrybutorami może być niewystarczające. Zapytała więc, czy w praktyce, w ramach pilotażu, sprostano temu zadaniu, czy też zmodyfikowano zapisy w powyższym zakresie. Kolejne sprawa, którą podniosła Pani Barbara Dziubak, to umieszczenie w produkcie kodeksu czy też zbioru zasad etycznych. Dodała, iż Komisja Europejska wydała taki kodeks etyczny dla dystrybutorów mikrokredytów. W przypadku omawianego produktu wskazano byłoby postąpić analogicznie, a więc umieścić zapisy dotyczące zachowanie standardów etycznych, w tym zasady bezstronności wobec pożyczkobiorcy. W opinii Pani Barbary Dziubak *Instrukcje udzielania pożyczek i poręczeń* są na „poziomie klienta”, czyli określają, jakie obowiązki ma pożyczkobiorca, co go czeka i jaka będzie ścieżka udzielania pożyczki. Natomiast bardzo ogólnie opisano proces weryfikacji dokumentów, podczas gdy w prezentacji Beneficjent wskazał, iż był to proces bardzo rzetelnie przeprowadzony, w tym na szczególną uwagę zasługuje weryfikacja rekomendacji, jako istotne i specyficzne dla podmiotów ekonomii społecznej. Warto zatem podkreślić w opisie produktu aspekt zaangażowanie opiekuna i komisji Funduszu oraz wskazać narzędzia, jakich należy użyć do zweryfikowania rekomendacji oraz dokumentów przedkładanych przez kandydata na pożyczkobiorcę. Działania takie mają na celu ustrzec podmiot, który w przyszłości założy Fundusz, przed udzieleniem „złych” pożyczek, zwłaszcza, że głównym celem projektu było zbudowanie procedur udzielania pożyczek. Następnie Pani Barbara Dziubak odniosła się do kwestii dotyczących polityki ryzyka, oceny luki finansowej, procedury pokrywania kosztów zarządzania Funduszem, budowania „zrównoważonego portfela”, zachowania płynności przez Fundusz. Stwierdziła, że aspekty te nie zostały w produkcie szczegółowo opisane. Pani Barbara Dziubak zauważyła też, że przepisy prawa dotyczące omawianych podmiotów są o wiele bardziej liberalne, niż w przypadku instytucji bankowych czy stricte finansowych. Niemniej jednak zasadnym byłoby umieszczenie w produkcie informacji w powyższym zakresie, tak aby podmiot, który zechce utworzyć Fundusz, został wyposażony w odpowiednią wiedzę.

**Pan Łukasz Domagała** stwierdził, że są to bardzo ciekawe i ważne sugestie, uwagi i pytania, część z nich także do wykorzystania w opracowywanej przez Beneficjenta publikacji, wspierającej potencjalnych użytkowników. Następnie odniósł się do konkretnych zagadnień wskazanych przez Panią Barbarę Dziubak. W zakresie pomocy publicznej odpowiedział, że obowiązujące prawo nie jest w stanie podpowiedzieć potencjalnemu użytkownikowi innowacji czegoś więcej, niż to, iż powinien on badać, czy innowacja wpływa na rynek, czy też nie. Bez względu na fakt, czy Beneficjent udziela





dotacji, dokonuje podziału przedsiębiorstwa czy łączenia dwóch przedsiębiorstw na unijnym rynku, to zawsze dokonywana jest ocena. Funkcjonują też różne narzędzie dokonywania wskazanej oceny. Narzędziami dysponuje Komisja, poszczególne regiony, Ministerstwo Gospodarki. Beneficjent zrezygnował z tej oceny. Jest tak dużo narzędzi, w związku z czym Beneficjent nie przedstawił poszczególnych wytycznych do danych funduszy, z których korzysta, ponieważ one też się zmieniają, tzn. jeśli produkt zostanie zastosowany ze środków gminnych, to zupełnie inaczej będzie traktowana pomoc publiczna ze środków EFS. Zatem Beneficjent bardziej starał się skupiać na procedurach, które są kluczowe dla tego procesu. Spotkanie z bankowcami uświadomiło Beneficjentowi istnienie takich kwestii jak opis luki finansowej, posiadanie instrumentu do badania płynności „portfela pożyczkowego” w zależności od produktów, a Beneficjent ma dwa produkty ze stałym oprocentowaniem. Beneficjent spotkał się też z ekspertami, byłymi pracownikami PAFPIO – Funduszu polsko-amerykańskiego o zasięgu ogólnopolskim i jeden z nich zapytany o procedury, odpowiedział, że nie ma takich procedur.

**Pani Barbara Dziubak** wtrąciła, że być może Fundusz działa z prywatnych amerykańskich środków, a nie z publicznych.

**Pan Łukasz Domagała** kontynuował wypowiedź, stwierdzając, że z punktu widzenia Beneficjenta to nie miało znaczenia. Wyzwaniem i celem Beneficjenta było zaferowanie pomocy podmiotom, które nie skorzystają z pomocy bankowej, bo jak określił Pan Łukasz Domagała, ich „rating bankowy nie złapie”, a z drugiej strony nie utracić posiadanych środków. Beneficjent przeanalizował różne kluczowe elementy, które w jego opinii są istotne z punktu widzenia replikowalności rozwiązania i te elementy w produkcie znalazły się. Pan Łukasz Domagała stwierdził, iż można by „dobudować” produkt wiedzą związaną z księgowością w spółdzielni socjalnej, księgowością w fundacji, w stowarzyszeniu, ale to jest wiedza specjalistyczna, która nie warunkuje kluczowości omawianego procesu. Natomiast tę kluczowość warunkuje fakt, jak bardzo podmiot, który udziela pożyczki, jest zakorzeniony w danym środowisku. Dlatego też Beneficjent zwraca szczególną uwagę w opisie produktu finalnego na element związany ze wsparciem okołofunduszowym - budowanie relacji z na „czystej” obsłudze pożyczkowej oraz edukacji klienta, jest czymś co buduje wiarygodność, i co wielokrotnie sprawdziło się, jak podkreślił Pan Łukasz Domagała. To, co też w sposób szczególnych wyróżnia proponowany przez Beneficjenta produkt spośród bankowych rozwiązań, to z jednej strony minimum procedur, które najbardziej szczegółowo są opisane w „trudnych” kwestiach jak np. windykacja, a z drugiej maksimum budowania relacji i przeglądania środowiska. Podkreślił też znaczenie kontaktu wzrokowego w kontekście budowania relacji między udzielającym pożyczki a pożyczkobiorcą oraz faktu, że pożyczka nie jest prawem człowieka.

**Pan Arkadiusz Czocher** uzupełnił wypowiedź Pana Łukasza Domagały, stwierdzając, że w pożyczaniu bez obowiązujących procedur istotna jest kwestia komu udzielana jest pożyczka.

**Pani Barbara Dziubak** podkreśliła, że nie tyle chodzi tu o procedury, co o świadomość istnienia takich przepisów jak np. ustawa o ochronie danych osobowych, ustawa o podatkach itd., tj. świadomość, że pewne przepisy prawa będą szczególnie istotne. Pani Barbara Dziubak podała przykład stowarzyszenia, które dotychczas nie przetwarzało danych osobowych. Jeśli to stowarzyszenie planuje utworzyć Fundusz i będzie udzielało pożyczek, to zacznie przetwarzać te dane i w związku tym musi mieć świadomość obowiązującego prawa. Nie chodzi więc o rozbudowę procedur, ale o wymienienie aktów prawnych, które będą istotne dla tego podmiotu. Natomiast budowanie relacji rzeczywiście stanowi kluczowy element.



KCQ



**Pani Mirosława Hamera** (Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych) dodała, że zapisy prawa warunkują, kto będzie wносił pieniądze do Funduszu, dlatego że inne zasady obowiązują w funduszach EFS, kto inny będzie administratorem danych osobowych. Beneficjent chciał w produktach stworzyć pewien uniwersalny zapis, który będzie można „przyłożyć” do środków prywatnych, zebranych od podmiotów prywatnych, do środków samorządowych, do środków EFS czy EFRR.

**Pani Barbara Dziubak** powiedziała, że w zależności od rodzaju środków wystąpi pomoc publiczna, albo nie, przetwarzanie danych osobowych zawsze będzie miało miejsce, tylko inny będzie administrator, a ustawa regulująca tę kwestię jest jedna w RP i obowiązuje wszystkich. Pani Barbara Dziubak powiedziała, że generalnie nie chodzi o komplikowanie procedur w produkcji, ale o wskazanie podmiotom, które chciały się podjąć prowadzenia Funduszu, istnienia przepisów prawa i podać ich przykłady.

**Pani Mirosława Hamera** odpowiedziała, że co do zasady dla Beneficjenta są to przepisy zmienne i różne od interpretacji, a założenie od samego początku było takie, żeby kwestii przepisów prawnych nie uwzględniać w produkcie finalnym projektu. Co do procedur weryfikacji danych i podmiotu, Pani Mirosława Hamera powiedziała, że zostały one opisane w pkt. 5.3 produktu *Zasady udzielania pożyczek* i być może są one opisane mało dokładnie. Wyjaśniła też przyczynę takiego stanu rzeczy, tłumacząc, że przykładów weryfikacji było tak dużo, że na etapie poprawiania produktów trudno było Beneficjentowi opisywać każdy z tych sposobów i przypadków, szczególnie, że nie są one uniwersalne i mogą mieć zupełnie inne zastosowanie.

**Pan Arkadiusz Czocher** dodał, że w ramach projektu został wypracowany pewien „kręgosłup”, produkt nie opisuje wszystkich możliwości. Zamiarem i celem Beneficjenta było właśnie wypracowanie takiego „kręgosłupa”.

Ponownie głos zabrał **Pan Łukasz Domagała**, który odniósł się do zasad etycznych, wspomnianych przez Panią Barbarę Dziubak. Wyjaśnił, że procedury stanowią „kręgosłup”, a opis przypadków pracy opiekuna np. z jedną fundacją, wywiady z członkiem Komisji, będą miały charakter wspierający.

**Pani Mirosława Hamera** powiedziała, że takie są również założenia publikacji upowszechniającej, która ma się składać też z wypowiedzi kadry, przykładów opisów konkretnych pożyczek z różnych części Funduszu. Publikacja upowszechniająca będzie zawierać oprócz prezentacji produktów elementy konkretnych przykładów, umożliwiających zrozumienie idei i sposobu funkcjonowania Funduszu.

**Pan Arkadiusz Czocher** odniósł się następnie do kwestii bezstronności. Zastanawiał się, czy Beneficjent realizując projekt, zyskał, czy też stracił w środowisku, właśnie w związku z podejmowaniem decyzji, komu pożyczki udzielić, a komu nie, zgodnie z zasadą bezstronności. Dodał, że być może ewaluacja zewnętrzna kiedyś tę kwestię pokaże. W nawiązaniu do zasady bezstronnością Pan Arkadiusz Czocher odniósł się też do prac Komisji, której skład i obrady nie zostały nigdzie podane do publicznej wiadomości.





**Pani Barbara Dziubak** zaproponowała, aby pokazać np. w casach, jakie tematy i wątki były poruszane podczas prac Komisji, czy też, jakie mogłyby być poruszane lub też hipotetycznie tematy, jakimi Komisja się zajmuje.

**Pan Arkadiusz Czocher** zauważył, że fakt, iż Fundusz miał logo UE, mogło być niewłaściwie rozumiane, a mianowicie, skoro projekt jest realizowany ze środków unijnych, to znaczy, że każdy ma prawo z niego skorzystać. Tymczasem, jak już wcześniej podkreślał Pan Arkadiusz Czocher, fakt, że dane wsparcie realizowane jest w ramach projektu unijnego, nie oznacza, że każdy ma prawo do jego otrzymania, natomiast każdy ma prawo do ubiegania się o jego otrzymanie.

Następnie **Pani Mirosława Hamera** odniosła się do poruszonej wcześniej przez Panią Barbarę Dziubak kwestii opiekunów. Powiedziała, że projekt zakładał finansowanie w sumie ½ etatu opiekuna finansowego i ½ etatu koordynatora Funduszu. W rzeczywistości czasowo było zaangażowanych więcej osób, niż zakładał to projekt, m. in. pracowały osoby w formie wolontariatu. Praktycznie też koordynator Funduszu często przejmował rolę opiekuna, ponieważ Beneficjentowi zależało na tym, aby „był blisko podmiotu, który pyta”, klient miał być najważniejszy. Natomiast rekomendacja z Raportu wskazała konieczność wydzielenia stanowisk, tak aby koordynator skupiony był na zarządzaniu, sprawach formalnych, a opiekun miał czas na budowanie relacji z klientem. Gdyby zatem tak naprawdę oszacować omawiane koszty, to musiałyby one być dużo większe. Pani Mirosława Hamera powiedziała, że Beneficjent składając wniosek, wykorzystywał pełną pulę środków przewidzianych na konkurs, zatem od samego początku przewidywał, iż niektóre usługi będą świadczone w ramach działalności statutowej podmiotów.

**Pan Łukasz Domagała** odniósł się jeszcze do kwestii komponentu ponadnarodowego projektu. Poinformował zebranych, iż Beneficjent czerpał inspirację z wielu ponadnarodowych kontaktów, zaś inspiracje dotyczyły modelu spółdzielczego. Dodał, iż model ten jest bardzo rozwinięty we Włoszech, zarówno z punktu widzenia składkowania na wspólny Fundusz, jak i metody świadczenia usług członkom. Przyznał też, że Polska nie jest na tym samym etapie rozwoju, zarówno jeśli chodzi o obiekty ekonomii społecznej, jak i formę współdziałania. W związku z tym część procesu testowania zakończyła się fiaskiem. Ale też przyznał, że to jest kluczowa inspiracja dla Beneficjenta. Opisuując współpracę z TISE, wyjaśnił, że wiąże Beneficjenta porozumienie dotyczące świadczenia sprzedaży produktów, które są w Priorytecie I w ramach pilotażu dostępne w całej Polsce, a Beneficjent jest przedstawicielem na 4 województwa: lubuskie, dolnośląskie, wielkopolskie i opolskie. Jest też porozumienie, które stanowi, że w momencie, kiedy Beneficjentowi brakowałoby środków, a one pasowałyby do działalności TISE, to jest to de facto sprzedaż „portfela pożyczkowego” do zewnętrznego podmiotu.

**Pani Mirosława Hamera** dodała, że tu rzeczywiście jest problem, ponieważ te pożyczki, które zostały uruchomione w pilotażu, mają dużo większe restrykcje i są dużo bardziej skomplikowane. Pilotaż ten w chwili obecnej zakłada tylko udzielanie pożyczek podmiotom, które przez 12 miesięcy prowadzą działalność gospodarczą i pożyczane były wyłącznie na działalność gospodarczą.

**Pani Barbara Dziubak** zauważyła, że ciekawym byłoby porównanie efektów obu tych projektów pod takim kątem, jak zróżnicowane procedury na etapie udzielania, monitorowania czy windykacji wpływają na spłacalność pożyczki. Na ile ubiegających się podmiotów ile dostało pożyczkę, potem jaka było spłacalność oraz trwałość, a także jakie są efekty społeczne.



**Pan Łukasz Domagała** dodał, że Beneficjent ściśle współpracuje ze spółdzielniami i przygląda się grupom, które planują tworzyć biznes i go rozwijać, chcą być aktywni i podejmują to ryzyko wspólnie z Beneficjentem. Dostępność środków nie jest kluczowym czynnikiem, który warunkuje sukces ich rozwoju. Jest, jak to określił Pan Łukasz Domagała, czynnikiem „wstępu”, który powoduje że w ogóle do takiej próby dochodzi. Natomiast potem kompetencje tej grupy i postawy wewnątrz są istotne. Zatem omawiany Fundusz i sposób jego funkcjonowania co do trwałości podmiotów jest ważny, ale nie kluczowy.

**Pan Arkadiusz Czocher**, w nawiązaniu do swojej wcześniejszej wypowiedzi odnośnie trwałości podmiotów ekonomii społecznej, tym razem odniósł się do kwestii trwałości Funduszu i tu stwierdził, że jest poważny problem. Beneficjent wstępnie zakładał, że Fundusz będzie wspierał trwałość podmiotów po zakończeniu realizacji projektu. Jednak okazało się to niemożliwe. Fundusz przestanie istnieć, ponieważ trzeba zwrócić kapitał początkowy, choć jak przyznał Pan Arkadiusz Czocher i wtrąciła się Pani Mirosława Hamera, trudno znaleźć przepisy, które nakazywałyby tak postąpić. Co do zasady środki Funduszu zostały wydatkowane, pożyczone, mało tego, projekt się skończy a one nadal będą pożyczone i mimo tego, należy je oddać, co sprawia, że trwałość podmiotów ekonomii społecznej zostanie zagrożona.

**Pani Mirosława Hamera** dodała, że w tej kwestii są prowadzone rozmowy z DWUP-em i Urzędem Marszałkowskim. Co podkreśliła Pani Ekspert, jednym z elementów tego Funduszu jest bezzwrotny kapitał, który w pewnym momencie zasila środki. Beneficjent otrzymał w ramach projektu 200 tys. zł na pożyczki i w tej chwili Fundusz dysponuje środkami w wys. 235 tys. zł. Wartość wniosków, jaka wpłynęła, wynosi 664 tys. zł. W ciągu niecałego półtora roku 365 tys. z otrzymanych 200 tys. zostało pożyczone i zwrócone. Widać konkretne efekty, utworzone miejsca pracy, rozpoczęte działalności gospodarcze.

**Pani Barbara Dziubak** powiedziała, że w chwili obecnej zasady funkcjonowania instrumentów zwrotnych z wkładem środków unijnych zakładają, że powinien nastąpić co najmniej jednokrotny obrót tych środków, a kapitał początkowy powinien wrócić do Komisji Europejskiej. Ewentualnie inne odmienne rozwiązania mogą wynikać ze „strategii wyjścia z instrumentów”, te jednak są obecnie przedmiotem dyskusji, zwłaszcza w RPO.

**Pan Arkadiusz Czocher** zgodził się ze stwierdzeniem Pani Barbary Dziubak, ale jednocześnie zaprotestował, mówiąc, że nie w ciągu roku i nie przy puli 200 tys. zł. Co do zasady po 7 latach owszem, ale nie po niespełna roku. Pan Arkadiusz Czocher powtórzył, iż w realizowanym projekcie występuje dwojaka trwałość: trwałość podmiotów ekonomii społecznej i tę trwałość Beneficjent w projekcie wykazał. Nie ma natomiast trwałości Funduszu. On co prawda będzie nadal funkcjonował, ale z mniejszą pulą środków. Im mniejszy będzie portfel środków, tym mniejsze będzie oddziaływanie Funduszu, a jego trwałość zostanie zachwiana w wyniku zwrotu środków. Pan Arkadiusz Czocher podniósł też problem zwrotu całości Funduszu, podczas gdy część jego środków jest jeszcze pożyczona.

Kolejną głos w dyskusji zabrała **Pani Katarzyna Kiek** (Dolnośląskie Centrum Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli w Wałbrzychu), która powołała się na doświadczenie z przedakcesyjnymi środkami – mikropożyczki dla przedsiębiorstw. Środki te po zakończeniu realizacji projektu zostały w instytucjach, organizacjach pozarządowych i do dziś są w obiegu, oczywiście zgodnie z umową, przeznaczane na określony cel.



**Pani Barbara Dziubak** powiedziała, że w/w zagadnienie jest przedmiotem dyskusji głównie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego. To właśnie w RPO instrument zwrotny był o wiele częściej wykorzystywany niż w PO KL. Pani Barbar Dziubak stwierdziła, że generalnie środki, które podlegają zwrotowi, tak jak pożyczka, powinny ostatecznie wrócić do tego, kto ich udzielił, a zatem do Komisji Europejskiej. Natomiast w pierwszej kolejności środki te powinny wrócić do Programu. Pani Barbara Dziubak poinformowała też, że w chwili obecnej prowadzone są przez poszczególne samorządy zabiegi, aby środki te jednak pozostały w Polsce, aby mogły być wykorzystane np. w przyszłej perspektywie finansowej lub zasiły te podmioty, które zajmują się udzielaniem pożyczek i poręczeń. Pani Barbara Dziubak oznajmiła, że ostateczna decyzja nie należy jednak do Polski.

**Pani Edyta Pańczyk** (Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy) zwróciła uwagę, że „strategia wyjścia” jest wciąż w trakcie opracowywania.


**Pan Łukasz Domagała** stwierdził, że bez względu na fakt, jak potoczą się losy testu, dla Beneficjenta najważniejsze jest zbadanie metody udzielania pożyczek i poręczeń. Dodał też, że ważne jest, aby dołożyć wszelkich starań, aby w przyszłej perspektywie finansowej pieniądze w ramach zwrotnych instrumentów pozostały w województwie.

**Pani Barbara Dziubak** uzupełniła wypowiedź Pana Łukasza Domagały, informując, że środki zwrotne na działalność gospodarczą mają być na poziomie regionalnym, a na ekonomię społeczną na krajowym.

**Pani Mirosława Hamera** stwierdziła, że nie jest to ostateczne stanowisko Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, sprawa jest jeszcze otwarta do dyskusji. Zwróciła też uwagę, że trzeba rozróżnić pożyczki dla podmiotów ekonomii społecznej od pożyczek dla zwykłych przedsiębiorstw, dlatego że tutaj ten mechanizm samowystarczalności takiego Funduszu trudniej jest osiągnąć i dla tego typu podmiotów wsparcie okołofunduszowe jest wsparciem rekomendowanym. W przypadku przedsiębiorstw często udzielania jest tylko pożyczka, ewentualnie doradztwo, za które przedsiębiorcy dodatkowo płacą. Pani Mirosława Hamera powiedziała też, że Beneficjent ma pomysł, aby opracować rekomendacje, które wynikają w ramach mainstreamingu, które zostałyby skierowane do Grupy roboczej ds. RPO w województwie i Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, aby pokazać omawiany przykład.

Po wypowiedzi Pani Mirosławy Hamery, Przewodniczący RST WD **Pan Piotr Klag**, w związku z przekroczeniem ram czasowych, zamknął dyskusję i poinformował, że głosowanie nad uchwałą dotyczącą produktu finalnego odbędzie się w formie obiegowej, o czym poinformuje wszystkich członków Sieci - Sekretariat.

W związku z brakiem zgłoszenia tematów do omówienia w ramach części dotyczącej tzw. spraw różnych, Pan Piotr Klag podziękował wszystkim za przybycie i zakończył XXII posiedzenie RST WD.





**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UNIA EUROPEJSKA  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



Przewodniczący  
Regionalnej Sieci Tematycznej  
Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki  
Województwa Dolnośląskiego

**Sporządziła:**

Edyta Jewtuch

Dział Informacji, Promocji i Pomocy Technicznej



**Sieci Tematyczne POKL**



**LISTA ZAŁĄCZNIKÓW DO PROTOKOŁU Z POSIEDZENIA RST WD  
Z DNIA 9 sierpnia 2013 r.**

1. Lista osób, które wzięły udział w posiedzeniu Regionalnej Sieci Tematycznej Województwa Dolnośląskiego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
2. Porządek obrad XXII posiedzenia RST WD
3. Prezentacja produktu finalnego projektu innowacyjnego pn. „Fundusz Pożyczkowo-Poręczeniowy jako narzędzie zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej”
4. Prezentacja Eksperta



*AG*

Załącznik nr 1  
do protokołu z dwudziestego drugiego posiedzenia  
RST WD  
z dnia 9 sierpnia 2013 r.

**Lista osób, które wzięły udział w posiedzeniu Regionalnej Sieci Tematycznej Województwa  
Dolnośląskiego:**

1. Dziubak Barbara (Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego)
2. Pańczyk Edyta (Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy)
3. Klag Piotr (Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej)
4. Marciniak Aleksandra (Dolnośląski Urząd Wojewódzki)
5. Ogły Anita (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu)
6. Kiek Katarzyna (Dolnośląskie Centrum Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli w Wałbrzychu)
7. Lewandowska-Mika Maria (Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych)
8. Hamera Mirosława (Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych)
9. Czocher Arkadiusz (Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych)

**Ekspertka:**

Kapłon Renata

**Przedstawiciel IP:**

Leśkiewicz Justyna (Dział Informacji, Promocji i Pomocy Technicznej Wydziału Zarządzania PO  
KL Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego)

**Przedstawiciel IP2:**

Bobila Olga – opiekun projektu (Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy)

**Goście:**

1. Woźniak Marcin (Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych)
2. Domagała Lukasz (Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych)
3. Wiatr Katarzyna (Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej)

Załącznik nr 2  
do protokołu z dwudziestego drugiego posiedzenia  
RST WD z dnia 9 sierpnia 2013r.

**Porządek obrad**  
**XXII Posiedzenia Regionalnej Sieci Tematycznej Województwa Dolnośląskiego**  
9 sierpnia 2013 r.

Wrocław, sala 510 ul. Dobrzyńska 21/24 Wrocław  
Piętro V

- 10.30 – 10.40 Powitanie uczestników oraz przedstawienie porządku obrad  
- *Pan Piotr Klag Przewodniczący RST WD*
- 10:40 – 11.20 Prezentacja produktu finalnego projektu innowacyjnego pn. „**Fundusz Pożyczkowo - Poręczeniowy jako narzędzie zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej**”  
- *Przedstawiciel Regionalnego Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych*
- 11.20 – 12.00 Prezentacja opinii eksperta dokonującego oceny produktu finalnego projektu innowacyjnego pn. „**Fundusz Pożyczkowo - Poręczeniowy jako narzędzie zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej**”  
- *Pani Renata Kapłon*
- 12.00 – 12.40 Dyskusja nad produktem finalnym projektu innowacyjnego pn. „**Fundusz Pożyczkowo - Poręczeniowy jako narzędzie zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej**”
- 12.40 – 13.00 Podjęcie uchwały w sprawie akceptacji produktu finalnego projektu innowacyjnego pn. „**Fundusz Pożyczkowo - Poręczeniowy jako narzędzie zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej**”
- 13.00 – 13.10 Sprawy różne. Zakończenie XXII posiedzenia RST WD